

Smärtlindring vid pleuradrän på Medicinavdelning barn

Förändringar sedan föregående version

Ny rutin.

Bakgrund och syfte

Det är vanligt att en viss mängd pleuravätska uppstår vid pneumonier, oavsett vilket agens som orsakar dem. Denna vätska resorberas oftast spontant och fullständigt utan ytterligare åtgärder, förutom behandlingen av själva pneumonin. I vissa fall kan dock bakteriella pneumonier leda till en stor mängd pleuraexsudat och i senare skede bildas pleuraempyem. För att undvika omfattande kirurgiska ingrepp eller långvariga komplikationer behöver dessa tillstånd ofta behandlas med pleuradrän och eventuellt fibrinolys. För att behandlingen ska vara framgångsrik bör den påbörjas i tid.

Barn som får pleuradrän och ordinerar Alteplas intrapleuralt (Actilyse) upplever ofta betydande smärta. Grundbehandling med smärtlindrande läkemedel som paracetamol och ibuprofen kan vara tillräckligt men ibland ger inte den önskade smärtlindringseffekten. Därför kan det ibland vara nödvändigt att kombinera dessa med morfin/oxykodon och klonidin för att uppnå optimal smärtlindring. Midazolam kan ibland ges i samband med intrapleuralt behandling

Ofta har barnet mer oro och ångest än smärta. Det kan fungera bra med att avleda patienten vid procedurer och/eller ge lite lugnande i stället eller i kombination med smärtlindring. Om det upplevs att instillation av Alteplas ger ont, kan lokalanestetikum instilleras intrapleuralt samtidigt med Alteplas.

Utförande

- Viktigt att barn med pleuradrän får CVK med minst två lumen.
- Ordinera paracetamol iv/po/ stolpiller och ibuprofen po/stolpiller i stående doser uppdelat på dygnet (d4 respektive d3)
- Vid otillräcklig effekt av paracetamol och ibuprofen sätt in morfin/oxykodon iv vid behov. Om vid behov doser upprepas fler än 3 gånger/ dygn och behovet är fortsatt i längre än två dagar, fundera på att ordinera morfin/oxykodon infusion enligt SKA-protokoll.
- Om morfininfusion >5microgram/kg/h bör patienten ha KAD för att undvika urinstämna. Troligtvis stor individuell variation men det är den nivå man valt på barnsjukhuset i stort. Om mindre barn <5år eller barn som av andra anledningar kan vara svåra att bedöma smärta på, ha svårt att samspela vid procedurer eller har en strak procedurrädsla bör man be om KAD redan på operationsanmälan för dräninläggningen.
- Om det upplevs att instillation av Alteplas ger ont, kan man blanda Alteplas med lokalanestetikum enligt BLF-PM: 0,5–0,8 ml/kg Bupivakain (2,5 mg/ml) blandas med önskad mängd Alteplas och ges samtidigt.
- Ordinera naloxon po (30 mkg/ml orallösning eller moventig 12,5 och 25 mg tabletter) regelbundet enligt e-ped. Naloxon po motverkar förstoppningen som är vanlig biverkning av morfon/oxykodon.
- Ordinera naloxon 0,4 mg/ml iv vid behov enligt SKA-protokoll (dos 0,002 mg/kg) som antidot för opioider vid ordination av morfin/oxikodon infusion. Naloxon 0,4 mg/ml iv kan behöva spädas till 0,04 mg/ml för att kunna administreras i rätt dos till mindre barn (för mer information se e-ped).
- Vid långvarigt morfin/oxykodon behov (längre än 5–7 dagar) och/eller otillräcklig smärtlindringeffekt, sätt in klonidin iv/po. Dosering är 1–2 mkg/kg i stående doser uppdelat på dygnet (d4 eller d6).

Detta för att minska behovet av att höja morfin/oxykodon doser samt få en ångest/orodämpande effekt. OBS! Insättning av klonidin bedöms individuellt.

- OBS! klonidin sätts ut sist efter utsättning av morfin/oxykodon. Viktigt att tänka på att klonidin ska nedtrappas försiktigt för att undvika abstinenssymtom särskilt hos patienter som haft opioider under lång tid (längre än 10–14 dagar).

Arbetsgrupp

Tobias Axelsson, överläkare, Verksamhet Medicin barn

Karsten Kötz, överläkare, Verksamhet Medicin barn

Philip Wilmar, överläkare, Verksamhet Medicin barn

Viktor Jernström Bengtsson, barnsjuksköterska, Verksamhet Medicin barn

Liqaa Chalabee, apotekare, Vårdfarmaci

Källförteckning

[E-ped](#)

[SKA-protokoll](#)

[Pleuravätska vid bakteriella pneumonier inklusive pleuraempyem](#)

Information om handlingen

Handlingstyp: Rutin

Gäller för: Verksamhet Medicin barn

Innehållsansvar: Liqaa Chalabee, (liqch1), Apotekare

Granskad av: Karsten Kötz, (karko5), Överläkare

Godkänd av: Joanna Pestalozzi, (joape14), Verksamhetschef

Dokument-ID: SU9774-1570060579-974

Version: 1.0

Giltig från: 2025-04-17

Giltig till: 2027-04-09